

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

голова Приймальної комісії

 проф. Ігор Цепенда
«24» квітня 2023 р.

ПРОГРАМА

фахового іспиту (комплексного іспиту) з історії і етнології
для зарахування на навчання за ступенем магістра

за спеціальністю **032 Історія та археологія**
(освітньо-професійна програма «Етнологія»)

на основі ступеня/освітньо-кваліфікаційного рівня
бакалавра/спеціаліста 032
при прийомі на навчання у 2023 році

Розглянуто та схвалено
на засіданні Приймальної комісії
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника

Протокол №1 від “24” 04.2023 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного комплексного випробування з “історії і етнології” є перевірка знань і відбір вступників для зарахування на навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста за спеціальністю 032 *Історія та археологія освітньо-професійна програма «Етнологія»* при прийомі на навчання на основі ступеня/освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра/спеціаліста до Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника” у 2023 році.

Програма містить основні питання з *історії України, всесвітньої історії ХХ – початку ХХІ ст. і етнології* та перелік рекомендованої літератури.

Наведений перелік питань, які виносяться на вступне випробування дасть можливість абітурієнту систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання треба звернути увагу при підготовці до вступного випробування.

Перелік рекомендованої літератури сприятиме у пошуку і підборі джерел підготовки для вступного випробування.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

історія України

(назва дисципліни)

1. Джерела до вивчення історії України.
2. Трипільська культура в історичній долі українського народу.
3. Кочові народи на території українських земель у добу заліза.
4. Античні міста-держави Північного Причорномор'я.
5. Передумови утворення Давньоруської держави. Норманська теорія походження Русі.
6. Політична історія Русі ІХ – Х ст.
7. Хрещення Русі: причини, вибір віри, значення.
8. Правова система Київської Русі.
9. Інститут державної влади в Київській Русі.
10. Еволюція політичного устрою Київської Русі. Причини політичної децентралізації Русі.
11. Культура Київської Русі.
12. Політичний розвиток Галицького князівства за династії Ростиславичів.
13. Об'єднання Галицького і Волинського князівств в одну державу. Роман Мстиславич.
14. Внутрішня та зовнішня політика Данила Галицького.
15. Галицько-Волинське князівство в останній третині ХІІІ – першій половині ХІV ст.
16. Культура Галицько-Волинської держави.
17. Захоплення українських земель та їх становище в 40–90-х рр. ХІV ст.
18. Українські землі у складі Великого князівства Литовського. Кревська унія 1385 р. та її наслідки.
19. Українські землі у складі Московії, Угорщини, Молдавії, Кримського

- ханства і Турецької імперії у XV – першій половині XVI ст.
20. Селянське повстання на Прикарпатті під проводом Мухи.
 21. Політичний розвиток українських земель у першій половині XV ст. Городельський акт 1413 р.
 22. Розвиток міст України у XIV – першій половині XVII ст. Магдебурзьке право.
 23. Встановлення та розвиток фільваркового господарства в Україні у другій половині XV – першій половині XVII ст. Посилення закріпачення селян.
 24. Соціально-економічні та політичні передумови виникнення українського козацтва. Бачення дослідників щодо появи козацтва.
 25. Посилення козацтва в першій половині XVI ст. Запорізька Січ.
 26. Українське козацтво у боротьбі проти турецьких і татарських загарбників у XVI – першій половині XVII ст. Гетьман П.Конашевич-Сагайдачний.
 27. Люблінська унія 1569 р. та її наслідки.
 28. Церковне життя у другій половині XVI – першій половині XVII ст. Роль церковних братств у розвитку освіти та книгодрукування в Україні.
 29. Брестська (Берестейська) церковна унія 1596 р. та її наслідки.
 30. Козацько-селянські повстання кінця XVI – 30-х рр. XVII ст. та їх наслідки.
 31. Розвиток української культури в литовсько-польську добу.
 32. Україна напередодні Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст. Причини та характер війни.
 33. Гетьман України Б. Хмельницький: життя та діяльність. Оцінка особи Б. Хмельницького в історіографії.
 34. Початковий етап Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст. Перші перемоги козацько-селянських військ (1648 р.)
 35. Визвольний похід Б. Хмельницького в західноукраїнські землі (1648 р.). Народні повстання в Галичині (С. Височан, І. Грабівський та ін.).
 36. Військові дії в Україні 1649–1653 рр. в умовах Національно-визвольної війни під керівництвом Б. Хмельницького.
 37. Формування Української гетьманської держави середини XVII ст.: адміністративно-територіальний устрій, органи влади, створення армії.
 38. Українсько-російські відносини в ході Національно-визвольної війни середини XVII ст. Оцінка українсько-російського міждержавного договору 1654 р. в історіографії.
 39. Хід військових дій у 1654–1657 рр. та їх наслідки. Віленське перемир'я.
 40. Політичне становище Української козацької держави після смерті Б. Хмельницького. Внутрішня і зовнішня політика І. Виговського. Гадяцький договір. Московсько-українська війна 1658-1659 рр.
 41. Доба Руїни в Україні: причини, характер, наслідки. Історіографія проблеми.
 42. Боротьба козацько-старшинських угруповань за владу (кінець 50-х–середини 70-х років XVII ст.)
 43. Програма державного будівництва гетьмана П. Дорошенка та його роль в історії української державності XVII ст.

44. Андрусівське перемир'я та “Трактат про вічний мир”: зміст, характер, та значення в історії України.
45. Гетьман України І. Мазепа: особливості внутрішньої та зовнішньої політики. Оцінка його діяльності в українській та зарубіжній історіографії.
46. Гетьман П. Орлик та його Конституція.
47. Діяльність Першої Малоросійської колегії та обмеження політичної автономії Гетьманщини.
48. Гетьманування Д. Апостола. “Рішительні пункти” (1728 р.).
49. Правління гетьманського уряду (1734–1750 рр.) та наслідки його діяльності для України.
50. Діяльність гетьмана К. Розумовського. Оцінка його особи в історіографії.
51. Господарське життя й політичний устрій Лівобережної Гетьманщини, Слобідської України та Запоріжжя у другій половині XVII – XVIII ст.
52. Остаточна ліквідація царизмом української автономії: причини, особливості, наслідки. Діяльність Другої Малоросійської колегії (1764–1782 рр.)
53. Остаточна ліквідація Запорозької Січі та її історична роль в історії України. Оцінка події в історіографії.
54. Народно-визвольні рухи в Україні в першій половині XVIII ст. (гайдамащина, опришківство). Коліївщина.
55. Поділи Речі Посполитої в другій половині XVIII ст. та їх значення для історичного розвитку українських земель.
56. Вхідження Північного Причорномор'я, Приазов'я та Криму до складу Російської держави (друга половина XVIII ст.): заселення та господарський розвиток.
57. Українська культура в другій половині XVII – XVIII ст.
58. Адміністративно-територіальний устрій українських земель у XIX – на початку XX ст.
59. Антиукраїнська політика російського царизму в другій половині XIX ст.
60. Сутність українського національного відродження XIX ст., його передумови та етапи. Оцінка проблеми в історіографії.
61. Особливості політики австрійського уряду на західноукраїнських землях наприкінці XVIII – на початку XIX ст. Рутенство.
62. Перша хвиля українського національного відродження на Наддніпрянській Україні (кінець XVIII – 40-і рр. XIX ст.)
63. Українське національне відродження на західноукраїнських землях наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст. “Руська трійця”.
64. Сільське господарство і промисловість Наддніпрянської України в першій половині XIX ст.: криза кріпосництва, зародження ринкових відносин і початок промислового перевороту.
65. Україна у війні Росії з наполеонівською Францією (1812–1814 р.).
66. Масонські ложі, декабристський і польський визвольний рухи в Україні в першій половині XIX ст.
67. Кирило-Мефодіївське товариство. Т. Шевченко. Історіографія проблеми.
68. Галичина в період революції 1848 рр. Історіографія проблеми.

69. Культура України першої половини ХІХ ст.
70. Кримська війна 1853–1856 рр. та Україна.
71. Аграрна реформа 1861 р.: підготовка, суть, особливості проведення в Україні.
72. Сільське господарство України в 60–90-ті рр. ХІХ ст.
73. Розвиток промисловості в Наддніпрянській Україні у 60–90-ті роки ХІХ ст. Залізничне будівництво.
74. Зростання населення Наддніпрянської України та зміни в його соціальній і національній структурі в другій половині ХІХ ст.
75. Соціально-економічний розвиток західноукраїнських земель у другій половині ХІХ- на початку ХХ ст.
76. Український національний рух у Наддніпрянській Україні в кінці 50–80-х рр. ХІХ ст. Гуртки-громади.
77. Український національний рух у Галичині, Буковині й Закарпатті в другій половині ХІХ ст.
78. Боротьба навколо “нової ери” в Галичині – каталізатор політизації українського руху в першій половині 1890-х років.
79. Кристалізація ідеї політичної самостійності України та оформлення партійно-політичної системи українського суспільства в Галичині в другій половині 1890-х рр. – на початку ХХ ст.
80. Активізація громадського студентського на східноукраїнських землях у 1890-х рр. – на початку ХХ ст. “Братство тарасівців”.
81. Культура України в другій половині ХІХ ст.
82. Утворення і діяльність перших українських політичних партій на Наддніпрянській Україні на початку ХХ ст.
83. Наддніпрянська Україна в період першої російської революції 1905–1907 рр.
84. Україна напередодні Першої світової війни (1907–1914 рр.). Столипінська політична реакція.
85. Український національний рух на західноукраїнських землях у 1900–1914 рр.
86. Розвиток культури в Україні на початку ХХ ст.
87. Україна у Першій світовій війні. Український національний рух у роки війни.
88. Українська національно-демократична революція (1917–1921 рр.) в історіографії.
89. Початок національно-державного відродження України. Утворення і діяльність Центральної Ради. I та II Універсали.
90. Проголошення Української Народної Республіки. Соціально-економічна, політична і національна програма III Універсалу Центральної Ради.
91. Війна Радянської Росії проти УНР (грудень 1917 – березень 1918 р). IV Універсал Центральної Ради – проголошення незалежності УНР.
92. Переговори в Бресті між УНР і країнами Четверного Союзу. Договір 9 лютого 1918 р. та його наслідки.
93. Гетьманський переворот. Внутрішня і зовнішня політика уряду гетьмана

- П.Скоропадського.
94. Боротьба проти гетьманського режиму: діяльність Українського Національного Союзу, утворення Директорії, повалення гетьманату.
 95. Діяльність Директорії в кінці 1918 – на початку 1919 р. Трудовий Конгрес. Війна радянської Росії проти УНР (листопад 1918 р. – квітень 1919 р.)
 96. Національно-демократична революція на західноукраїнських землях. Утворення ЗУНР.
 97. Внутрішня і зовнішня політика уряду ЗУНР.
 98. Польсько-українська війна кінця 1918 – середини 1919 р. та її наслідки.
 99. Більшовицький режим в Україні та його політика в 1919 р. Антибільшовицький опір в Україні. Червоний терор.
 100. Контрнаступ військ Директорії УНР і ЗУНР у 1919 р. Поразка українських армій. Денікінський терор в Україні.
 101. Варшавський договір 1920 р. Директорії УНР і Польщі. Наступ польсько-українських військ проти більшовиків в Україні та його провал. Ризький мирний договір 1921 р.
 102. Перехід до нової економічної політики в Україні. Сутність непу та його обмеженість. Історіографія проблеми.
 103. Утворення СРСР і проблеми його юридичного оформлення. Обмеження повноважень України в складі СРСР у 20–30-х роках ХХ ст.
 104. Політика українізації, її причини та суть. Боротьба навколо українізації, її здобутки і втрати.
 105. Більшовицька політика форсованої індустрії та Україна: втрати і досягнення.
 106. Насильницька колективізація в радянській Україні. Колгоспна система – новітня форма закріпачення селян.
 107. Голодомор 1932–1933 рр. та його наслідки. Історіографія проблеми.
 108. Громадсько-політичне життя в кінці 20–30-х рр. ХХ ст. в УРСР. Сталінізм. Конституція УРСР 1937 р. Масовий терор.
 109. Ідеологізація і централізація культурного життя в радянській Україні у 1930-ті рр. Згорання українізації. “Розстріляне відродження”.
 110. Соціально-економічне становище Західної України в складі Польщі у 20–30-ті рр. ХХ ст.
 111. Партії і політична боротьба на українських землях у Польщі в 20–30 рр. ХХ ст.
 112. Створення Української Військової організації. Діяльність Організації Українських Націоналістів у міжвоєнний період.
 113. Політичне та соціально-економічне становище Північної Буковини, Бессарабії і Закарпаття у складі Румунії та Чехословаччини в 20–30-х рр. ХХ ст. Карпатська Україна.
 114. Стан української культури в міжвоєнний період.
 115. Радянсько-німецькі договори 1939 р. та західноукраїнські землі. Історіографія проблеми.
 116. Початок другої світової війни. Приєднання Західної України до складу

- УРСР. Радянізація західних земель України (1939–1941 рр.). Встановлення тоталітарного режиму.
117. Початок німецько-радянської війни. Оборонні бої в Україні 1941–1942 рр. Причини невдач радянських військ.
 118. Нацистський окупаційний режим в Україні. Радянське підпілля і партизанських рух 1941–1944 рр. в Україні.
 119. ОУН на початку війни. Акт проголошення Української держави. ОУНівське підпілля 1941-1942 рр. Боротьба гітлерівців з ОУНівським підпіллям.
 120. Вересневі операції 1943 р. Падіння “Східного валу” і визволення Києва.
 121. Створення УПА. Збройна боротьба ОУН і УПА в 1942–1944 рр. Відносини між націоналістичним рухом опору та радянськими і польськими партизанами.
 122. Наступальні операції радянських військ 1944 р. Завершення звільнення України від нацистів.
 123. Культура України в роки Другої світової війни.
 124. Україна в останні роки сталінського керівництва (1945–1953 рр.): післявоєнна відбудова, посилення репресій. “Жданівщина”.
 125. Лібералізація суспільно-політичного життя в Україні в 1953–1964 рр.
 126. Реформа управління народним господарством у другій половині 50-х років ХХ ст. Раднаргоспи.
 127. Загострення політико-ідеологічної кризи радянського режиму в 1964–1985 рр. Проблеми промислового та аграрного розвитку України в 1964–1985 рр.
 128. Посилення національно-визвольного руху в 1964–1985 рр. Шістдесятники. Дисидентство. Українська Гельсінська Спілка. Політичні репресії 60–80-х рр. ХХ ст.
 129. Перебудова в СРСР. Демократизація суспільства. Гласність. Реформа політичної системи.
 130. Стан економіки України в 1985–1991 рр. Спроба “прискорення” економічної реформи.
 131. Початок національно-культурного відродження та формування багатопартійності в Україні в 1985–1991 рр.
 132. Проголошення незалежності України. Розбудова української держави та її суспільно-політичне життя 1991–1994 рр. Зовнішньополітична доктрина України.
 133. Суспільно-політичний, соціально-економічний і культурно-духовний розвиток України 1994–2004 рр. Зовнішньополітичні вектори України.
 134. Особливості суспільно-політичного життя України у 2005–2013 рр.
 135. Проблеми економічного розвитку України на початку ХХІ ст.
 136. Національно-культурне та духовне життя України на початку III тисячоліття.
 137. Зовнішня політика незалежної України у 2005–2013 рр.
 138. Євромайдан (Революція гідності) 2013–2014 рр.: передумови, хід, наслідки.

139. Президентські вибори в Україні 2014 р.: передумови, хід, наслідки.
140. Проблеми соціально-економічного розвитку України у 2014–2022 рр.
141. Зовнішня політика незалежної України у 2014–2022 рр.
142. Євроінтеграційні процеси в незалежній Україні (2014–2022 рр.): проблеми та перспективи.
143. Церковно-релігійні відносини в Україні (2014–2022). Питання створення єдиної помісної православної української церкви.
144. Антитерористична операція (АТО) і операція об'єднаних сил (ООС) на сході України 2014–2022 рр.
145. Мінські домовленості 2015–2022 рр.: реінтеграція Донбасу та питання повернення Криму.
146. Президентські вибори в Україні 2019 р.: передумови, хід, наслідки.
147. Україна в умовах пандемії Covid-19 (2020–2022): нові виклики в умовах трансформації суспільства.
148. Україна в умовах поглибленого міжнародного протистояння між Росією і країнами Європи та світу (2021–2022).

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексеев Ю.М., Вертегел А.Г. Історія України.: Навчальний посібник. – К. : Каравела, 2004.
2. Багалій Д. Нарис історії України. – К., 1994.
3. Баран В. Даниленко В. Україна в умовах системної кризи (1946–1980-ті рр.). – К., 1999.
4. Білоцерківський В.Я. Історія України: навчальний посібник. – К. : Центр учбової літератури, 2007.
5. Бойко О.Д. Історія України. – К. : ВЦ «Академія», 2001.
6. Борисенко В. Курс української історії. – К., 1997.
7. Брицький П. Україна у Другій світовій війні (1939–1945 рр.). – Чернівці, 1995.
8. Бунятян К.П. Давнє населення України. – К. : Либідь, 1999.
9. Велика історія України: У 2-х т. – К., 1993.
10. Верига В. Нариси з історії України (кінець XVIII – початок XX ст.). – Львів : Світ, 1996.
11. Верстюк В.Ф., Дзюба О.М., Репринцев В.Ф. Україна від найдавніших часів до сьогодення. Хронологічний довідник. – К., 1995.
12. Видатні постаті в історії України (IX – XIX ст.): Короткі біографічні нариси. Історичні та художні портрети / В. І. Гусев, О. Г. Сокирко, В. Г. Червінський. – К. : Вища школа, 2002.
13. Винокур О., Трубчанінов С. Давня і середньовічна історія України. – К., 1996.
14. Володарі гетьманської булави. Історичні портрети. – К., 1994.
15. Гетьмани України. – К., 1991.
16. Голобуцький В. Запорозьке козацтво. – К. : Вища школа, 1994.

17. Грабовський С., Ставроян С., Шкляр Л. Нарис з історії українського державотворення. – К., 1995.
18. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації XIX – XX ст. – К., 1996.
19. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К. : Наукова думка, 1992.
20. Грушевський М. Історія України-Руси: В 11 т., 12 кн. – К., 1991–1998.
21. Гунчак Т. Україна: перша половина XX століття: Нариси політичної історії. – К., 1993.
22. Гуржій О., Чухліб Т. Гетьманська Україна. – К., 1999.
23. Давня історія України: У 2 кн. / П. Толочко (кер. авт. кол.), Д. Козак, С. Крижицький та ін. – К., 1995.
24. Довідник з історії України в трьох томах. – К., 1993-1995.
25. Дорошенко Д. Нарис історії України: У 2 т. – К. : Глобус, 1992.
26. Етнонаціональний розвиток України: терміни, визначення, персоналії. – К., 1993.
27. Єфименко О. Історія України та її народу. – К., 1994.
28. Жуковський А., Субтельний О. Нарис історії України. – Львів, 1993.
29. Західноукраїнська Народна Республіка. 1918–1923. Ілюстрована історія. – Львів – Івано-Франківськ : Манускрипт, 2008.
30. Історія господарства: Україна і світ / За ред. Лановика Б.Д. – К., 1995.
31. Історія України: Навчальний посібник / Під загальною ред. В. А. Смолія. – К. : Альтернатива, 1997.
32. Історія України: Посібник / за загальною ред. Г.Д. Темка, Л.С. Тупчієнка. – К. : Вид. центр «Академія», 2002.
33. Історія України: Навчальний посібник / Під ред. М. О. Скрипника. – К. : Центр навчальної літератури, 2003.
34. Історія України. Документи. Матеріали: посібник для студентів вузів / Укладач В. Ю. Король. – К. : Академія, 2001.
35. Історія України. Курс лекцій: У 2 кн. – К., 1991, 1992.
36. Історія України / Керівник авт. колект. Зайцев Ю. – Львів, 1996.
37. Історія України / За ред. Лановика Б.Д. – К., 2000.
38. Історія України. Документи. Матеріали / Уклад. комент. Короля В. – К., 2001.
39. Історія України. Нове бачення: В 2 т. – К., 1995–1996.
40. Історія України: нове бачення / Під ред. В. А. Смолія. – К. : Альтернатива, 2000.
41. Історія України в особах. IX – XVIII ст. – К., 1993.
42. Історія України в особах. XIX – XX ст. / І. Войцехівська, В. Обліцов, О. Божко та ін. – К. : Україна, 1995.
43. Історія України в особах: Литовсько-Польська доба / О. Дзюба, М. Довбищенко та ін. – К. : Україна, 1997.
44. Історія України в особах: Козаччина / Горобець В. М. та ін. – К. : Україна, 2000.
45. Історія України в документах, матеріалах і спогадах очевидців. – К., 1991.
46. Історія українського козацтва: нариси у 2-х т. / Редкол. В. А. Смолій та ін. –

- К. : Вид. дім Києво-Могилянської академії, 2006.
47. Історія українських політичних партій: Кінець XIX – 1917 р. Хрестоматія / Упорядник Б. І. Корольов, І. С. Михальський. – К. : Вид. Європейського університету, 2003.
 48. Калініченко В., Рибалка І. Історія України: Підручник для історичних факультетів вищих навчальних закладів. – Харків, 2004.
 49. Коваль М., Кульчицький С.В., Курносів Ю.О. Історія України. – К., 1992.
 50. Коваль М. Україна в Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939—1945 рр.). – К., 1999.
 51. Король В. Історія України. – К., 1995.
 52. Косик В. Україна і Німеччина у Другій світовій війні. – Париж; Нью-Йорк; Львів, 1993.
 53. Котляр М., Кульчицький С. Шляхами віків: довідник з історії України. – К., 1996.
 54. Котляр М., Смолій В. Історія в життєписах. – К., 1994.
 55. Кудряченко А.І., Калінічева Г.І., Костира А.А. Політична історія України ХХ століття: підручник. – К. : МАУП, 2006.
 56. Кульчицький С. Україна між двома війнами (1921–1939 рр.). – К., 1999.
 57. Лазарович М. Історія України: Навч. посіб. – К., 2008.
 58. Литвин В. Історія України: Підручник. – К., 2006.
 59. Малий словник історії України. – К., 1997.
 60. Малик Я., Вол. Б., Чуприна В. Історія української державності. – Львів, 1995.
 61. Мирончук В., Ігешкін С. Історія України. – К., 2001.
 62. Мороз В. Історія України. – Тернопіль, 1992.
 63. Нагаєвський І. Історія української держави ХХ ст. – К., 1994.
 64. Нариси з історії українського національного руху. – К., 1994.
 65. Нариси з історії України: новий погляд з найдавніших часів до кінця XVIII ст. – К., 1996. – Ч. 1.
 66. Національні відносини в Україні у ХХ ст. Збірник документів і матеріалів. – К., 1994.
 67. Новітня історія України (1900–2000): Підручник / Л. Слюсаренко, В. Гусєв, В. Дрожжин та ін. – К., 2000.
 68. Підкова І., Шуст Р. Довідник з історії України. Ч. 1-2. – Львів, 1994.
 69. Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2 т. – К. : Либідь, 1995.
 70. Рибалка І. Історія України: У 2 ч. – Харків, 1995, 1997.
 71. Рубльов О., Реєнт О. Українські визвольні змагання 1917–1921 рр. – К., 1999.
 72. Савченко Н.М., Подольський М.К. Історія України: модульний курс. Навчальний посібник. – К. : Видав. «Фірма ІНКІОС», «Центр навчальної літератури», 2006.
 73. Скляренко В.Г. Русь і варяги: історико-етимологічне дослідження: монографія. – К. : Довіра, 2006.
 74. Слюсаренко А., Томенко М. Історія української Конституції. – К., 1993.
 75. Смолій В., Гуржій О. Як і коли почала формуватися українська нація. – К.,

- 1991.
- 76.Смолій В., Степанков В. Українська національна революція XVII ст. (1648–1676 рр.). – К 1999.
- 77.Субтельний О. Україна: історія. – К., 1993.
- 78.Терещенко Ю., Курило В. Історія України. – К., 1995.
- 79.Турченко Ф. Новітня історія України. – К., 1995.
- 80.Україна: друга половина XX століття. Нарис історії. – К., 1997.
- 81.Українська державність у XX ст. Історико-політологічний аналіз. – К., 1996.
- 82.Українська народність: Нариси соціально-економічної та етнополітичної історії. – К., 1990.
- 83.Українське державотворення. Невитребуваний потенціал. Словник-довідник. – К., 1997.
- 84.Уривалкін О.М. Таємниці історії України (загадки, події, факти). – К. : КНТ, 2006.
- 85.Уривалкін О. М. Історія України (середина XIII – середина XVII ст.). – К. : Кондор, 2005.
- 86.Уривалкін О.М. Історія України (кінець XVII – початок XXI ст.). – К. : КНТ, 2007. – 433 с.
- 87.Чмихов М.О., Кравченко Н.М., Черняков І.Т. Археологія та стародавня історія України. – К., 1992.
- 88.Чутский А.І. Історія України: навчальний посібник. – К. : МАУП. 2006.
- 89.Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія української державності: Курс лекцій. – К., 1999.
- 90.Яковенко Н. Нариси історії України з найдавніших часів до кінця XVIII ст. – К., 1997.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ всесвітньої історії XX – початку XXI ст.

(назва дисципліни)

1. Габсбурзька монархія наприкінці XIX – на початку XX ст.: соціально-економічне становище, політичний розвиток, національно-визвольні рухи.
2. Соціально-економічний та політичний розвиток Великобританії в кінці XIX – на початку XX ст.
3. Причини та початок Першої світової війни. Хід військових дій в 1914 р.
4. Поразка Німеччини та її союзників. Завершення і основні підсумки Першої світової війни.
5. Німецька революція 1918–1919 рр., її демократичні завоювання.
6. Націонал-соціалістська диктатура в Німеччині: ліквідація ладу парламентської демократії, принцип фюрерства, тоталітарно-фашистська модель державного регулювання (1933 – 1939 рр.).
7. Фашистська диктатура в Італії: внутрішня і зовнішня політика (1922–1939 рр.).
8. “Новий курс” Ф.Д.Рузвельта в США як класичний зразок ліберально-реформістського варіанту державного регулювання економіки (1933–1938

- рр.).
9. Народний фронт у Франції (1934–1938 рр.).
 10. Передвоєнна політична криза в Європі 1939 р.
 11. “Дивна війна” на Західному фронті. Наступ Німеччини. Поразка Франції (22 червня 1940 р.).
 12. Створення антигітлерівської коаліції в роки Другої світової війни.
 13. Кримська (Ялтинська) та Берлінська (Потсдамська) конференції. Підсумки війни в Європі.
 14. Післявоєнне мирне врегулювання в Європі. Мирні договори 1947 р.
 15. Проблеми економічного, суспільно-політичного розвитку Німеччини після закінчення Другої світової війни. Розкол Німеччини, утворення двох держав на німецькій землі: ФРН і НДР (1945–1949 рр.).
 16. “Економічне диво” у ФРН і його причини (50–ті рр. ХХ ст.). Доктрина “соціального ринкового господарства”.
 17. Канцлерство Г. Коля (1982–1998 рр.).
 18. Соціально-економічне і політичне становище на східнонімецьких землях у кінці 1980-х рр. Об’єднання Німеччини (1990 р.).
 19. Президентські вибори 1980 р. у США. Консервативні основи економічної і соціальної політики уряду республіканця Р. Рейгана (1981–1988 рр.).
 20. Президентські вибори 1992 р. Внутрішня і зовнішня політика адміністрації президента Б. Клінтона (1993–2000 рр.).
 21. Президентські вибори 2008 р. у США. Внутрішня і зовнішня політика адміністрації президента Б. Обама (2008–2016 рр.).
 22. Президентські вибори 2016 р у США. Внутрішня і зовнішня політика адміністрації президента Д. Трампа (2016–2020 рр.).
 23. Вибори президента США листопада 2020 р. Обрання президентом Дж. Байдена.
 24. Консервативний кабінет М. Тетчер. “Тетчеризм”. Теоретичні основи соціально-економічної стратегії консерваторів (монетаризм). Зовнішня політика (1979–1990 рр.)
 25. Канцлерство А. Меркель.
 26. Тимчасовий режим у Франції (1944–1946 рр.).
 27. ІV Республіка у Франції (1946–1958 рр.).
 28. Канцлерство Г. Шредера (1998–2002 рр., 2002–2005 рр.).
 29. Президентство Шарля де Голля (1958–1968 рр.) Посилення ролі держави в економіці і соціальній сфері. Референдум 27 квітня 1969 р.
 30. Італія 1990-х років. Кінець періоду Першої республіки і перехід до Другої Республіки.
 31. Європейський Союз на сучасному етапі: нові виклики.
 32. Канада 60–90-х рр. ХХ – поч. ХХІ ст. Національне питання.
 33. Проблеми соціально-економічного і політичного розвитку країн Латинської Америки (80–90-ті рр.). Цивілізаційна специфіка регіону. Латинська Америка на початку ХХІ ст.
 34. Міжнародні відносини у другій половині 80-х рр. ХХ ст. Закінчення “холодної війни”.

35. Особливості в розвитку освіти, гуманітарних наук, літератури і мистецтва міжвоєнного періоду (1918–1939 рр.).
36. Основні досягнення науки і техніки в другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. як фактор розвитку світової культури.
37. Пандемія Covid-19 (2020–2022): нові виклики перед сучасним світом.
38. Міжнародні відносини (2020–2022): нові виклики перед сучасним світом.

39. Утворення незалежної Польської Республіки. Друга Річ Посполита в період між Першою і Другою світовими війнами.
40. Польща в роки Другої світової війни.
41. Антифашистська боротьба польського народу. Формування нових органів влади.
42. Польща у 90-ті рр. ХХ ст. Сучасне становище Республіки Польща.
43. Становлення тоталітарної системи в Болгарії. Соціально-економічне, політичне становище та зовнішня політика країни (1944–1989 рр.).
44. Болгарія останнього десятиріччя ХХ ст.
45. Кінець авторитаризму та початок трансформації болгарського суспільства (1989–1990-ті рр.).
46. Республіка Болгарія на початку ХХІ ст.
47. Утворення Чехословацької Республіки, її внутрішнє і зовнішнє становище між Першою і Другою світовими війнами.
48. Чехословаччина у 1945–1969 рр. Зростання опору радянській моделі соціалізму. “Празька весна” і її наслідки.
49. Режим “нормалізації” 1969–1980-х років в Чехословаччині. “Ніжна революція” та початок трансформації суспільства.
50. Республіка Чехія в 90-ті рр. ХХ – початку ХХІ ст.
51. Республіка Словаччина в 90-ті рр. ХХ – початку ХХІ ст.
52. Народи Югославії в період Другої світової війни. Народно-визвольна боротьба проти фашизму (1941–1945) рр.
53. Розпад Югославської Федерації. Міжетнічні війни Утворення нових держав на Балканах.
54. Росія на початку ХХ ст. (1900–1914 рр.).
55. Росія в роки Першої світової війни (1914–1918 рр.).
56. Громадянська війна в Росії (1917–1920 рр.): причини, особливості та наслідки. Криза політики “воєнного комунізму”.
57. Індустріалізація, насильницька колективізація сільського господарства, посилення тоталітаризму та особистої влади Сталіна у 30-ті рр. ХХ ст.
58. Зовнішня політика СРСР у 1921–1941 рр.: дуалізм, наслідки.
59. Радянський Союз у роки Другої світової війни. Воєнні поразки і вирішальні перемоги СРСР у війні проти фашистської Німеччини та мілітаристської Японії.
60. Особливості соціально-економічного і політичного розвитку СРСР в 1945–1980 рр. Провал спроб реформувати радянське суспільство.
61. Росія у посткомуністичний період. Перехід до демократизації та ринкових

- відносин. Загострення міжнаціональних взаємин та зовнішня політика.
62. Білорусія між Першою і Другою світовими війнами.
 63. Білорусь в роки Другої світової війни.
 64. Білорусь у посткомуністичний період, її соціально-економічний політичний розвиток та зовнішня політика.
 65. Угорщина між двома світовими війнами. Політичне та економічне становище. Зовнішня політика.
 66. Румунія між світовими війнами. Внутрішнє становище. Зовнішня політика.
 67. Албанія між двома світовими війнами.
 68. Румунія в роки Другої світової війни.
 69. Угорщина в роки Другої світової війни.
 70. Встановлення комуністичного режиму в Угорщині. Народньо-демократична революція 1956 р. “Кадаровська модель” соціалізму.
 71. Авторитарний режим Н. Чаушеску в Румунії та його крах.
 72. Утвердження комуністичної влади в Албанії. Режим Е. Годжі.
 73. Угорщина в 90-ті роки ХХ – початку ХХІ ст.
 74. Румунія в 90-ті роки ХХ ст. – початку ХХІ ст.
 75. Демократичні й економічні реформи в Республіці Албанія (90-ті роки ХХ ст. – початок ХХІ ст.
 76. Включення держав Балтії до складу СРСР. Естонія, Латвія, Литва в 1941 – 1945 рр.
 77. Іранська революція 1905–1911 рр., її характер, хід, результати і значення.
 78. Революція 1908–1909 рр. у Туреччині.
 79. Синьхайська революція 1911-1913 рр. у Китаї.
 80. Піднесення національно-визвольного руху в Туреччині після Першої світової війни. Національно-буржуазна революція (1918–1923 рр.). Ідеологія кемалізму.
 81. Національно-визвольна боротьба народів Індії після завершення Першої світової війни (1918 – середина 1920-х рр.). М.Ганді й гандизм.
 82. Національна революція 1925–1927 рр. у Китаї.
 83. Китай у 1927–1937 рр.: соціально-економічний і політичний розвиток, взаємовідносини між Гоміньданом і КПК.
 84. Китай у 1937–1945 рр. Визвольна війна китайського народу проти японських загарбників.
 85. Основні тенденції внутрішнього розвитку Японії в міжвоєнний період (1918–1939 рр.) (економіка, політична система, демократичний рух). Особливості японського фашизму і милітаризму.
 86. Японія в роки Другої світової війни.
 87. Піднесення національно-визвольного руху в Індії в 1945–1947 рр. Проголошення незалежності Індії. Державний розвиток країни: від домініону до республіки. Прийняття Конституції Республіки Індії.
 88. Громадянська війна в Китаї (1946–1949 рр.). Проголошення КНР.
 89. Революція 23 липня 1952 р. в Єгипті. Внутрішня і зовнішня політика президента Г.А.Насера (50–60-ті рр. ХХ ст.)
 90. Розпад колоніальної системи в Африці після Другої світової війни: етапи,

значення, наслідки. Обрання африканськими державами шляхів незалежного розвитку.

91. Крах режиму апартеїду в Південно-Африканській Республіці друга половина 80-х – середина 90-х рр. ХХ ст.
92. Близькосхідна криза: причини, сутність, сучасний стан.
93. “Біла революція” в Ірані. (60–70-ті рр. ХХ ст.), її зміст і наслідки. Криза шахського режиму і визрівання передумов антимонархічної революції.
94. Антимонархічна революція 1979 р. в Ірані.
95. Квітневі події 1978 р. в Афганістані, їх зміст, наслідки, сучасні оцінки. Громадянська війна в Афганістані і втручання СРСР (1979–1989 рр.).
96. КНР в умовах здійснення соціально-економічних реформ і політики модернізації (1978 – поч. ХХІ ст.).

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Альтамира-и-Кревеа Р. История Испании: Т.2. / Сокр. пер. с исп. – Москва, 1951.
2. Белоусов Л.С. Муссолини: диктатура и демагогия. – Москва, 1993.
3. Всемирная история: В 24-х т. – Т.21–23. – Минск, 1997.
4. Болгария в ХХ веке: очерки политической истории / Отв. ред. Е. Л. Валева; Ин-т славяноведения. – М. : Наука, 2003.
5. Боффа Дж. История Советского Союза в двух томах. – М. : Международные отношения, 1994.
6. Боханов А.Н., Горинов М.М. История России с древнейших времен до конца ХХ века. Книга I. История России ХХ век. – М. : АСТ, 2001.
7. Верт Н. История советского государства. 1900 – 1991: Пер. с фр. – М. : Прогресс-Академия, 1992. – 480 с.
8. Власть – общество – реформы: Центральная и Юго-Восточная Европа. Вторая половина ХХ века / отв. Ред. Э.Г. Задорожнюк. – М. : Наука, 2006. – 442 с.
9. Встановлення тоталітарних режимів у країнах Центральної та Південно-Східної Європи (1944–1953 рр.) Хрестоматія / Упорядники Постоловський Р.М., Пугач С.П., Страшнюк С.Ю. – Харків., 2000.
10. Газін, В.П. Новітня історія країн Європи та Америки 1945–2002 роки / В. П. Газін, С. А. Копилов ; За ред. Копилова А. О. – К. : Либідь, 2004. – 624 с.
11. Газін В.П. Новітня історія країн Європи та Америки (1945–2002). – К. : Либідь, 2004.
12. Газін В.П. Новітня історія країн Європи та Америки 1918–1945 рр.: Підручник. – 2-е вид., доп. і перероб. – К. : Слово, 2003.
13. Газін В.П. Новітня історія країн Європи та Америки. 1945–2000 рр.: Навч. посіб. – Кам'янець-Подільський : Абетка, 2000.
14. Гісторыя Беларусі. У 2 ч. Ч. 2. 1917 г. – 2000 г. / под ред. Я. К. Новіка. –

- Мн., 2000. – 464 с.
15. Головченко В.І., Рубель В.А. Нова історія Азії та Африки. Колоніальний Схід (кінець ХІХ – друга третина ХХ ст.): навч. посіб. – К. : Либідь, 2010.
 16. Гренвилл Дж. Історія ХХ века. Люди. События. Факты. – М. : Аквариум, 1999.
 17. Джонсон П. Современность: Мир с двадцатых по девяностые годы: В 2-х т. / Пер. с англ. – Т.1. – Москва, 1995.
 18. Дейвіс Н. Європа: Історія / Пер. з англ. – Київ, 2001.
 19. Европа между миром и войной: 1918–1939 гг. – Москва, 1992.
 20. Зашкільняк Л., Крикун М. Історія Польщі: Від найдавніших часів до наших днів. / Л. Зашкільняк. – Львів, 2002. – 752 с.
 21. Іваницька, О.П. Новітня історія країн Європи та Америки (1945–2002) : Навчальний посібник. – Вінниця : Вид-во Фоліант, 2003.
 22. Іваницька О.П. Новітня історія країн Європи та Америки 1918–1945 рр.: Навч. посібник. – Вінниця : Фоліант, 2004.
 23. Історія Європи в 5-ти томах. – М., 1988–2000.
 24. Історія Росії: Учеб. для вузов / под ред. М. Н. Зуева. – М.: Высш. шк., 2001.
 25. Історія Росії / А. С. Орлов, В. А. Георгиев, Н. Г. Георгиева, Т. А. Сивохина. – М., 2006.
 26. Історія Росії с древнейших времен до наших дней: / А. Н. Сахаров, А. Н. Боханов, В. А. Шестаков; под ред. А. Н. Сахарова. – Москва : Проспект, 2012.
 27. Історія Росії. 1917–2004: Учеб. пособие для студентов вузов / А. С. Барсенков, А. И. Вдовин. – М. : Аспект Пресс, 2005.
 28. Історія стран Европы и Америки в новейшее время: 1919-1945: Учебное пособие. – М., 2000.
 29. Історія Центрально-Східної Європи. Посібник для студентів історичних і гуманітарних факультетів університетів / За ред. Леоніда Зашкільняка. – Львів, 2005.
 30. Коваль М.В. Україна в Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939–1945 рр.). – Київ, 1999.
 31. Кожин В. В. Россия. Век ХХ (1917–1939). – М. :Алгоритм, 1999.
 32. Кожин В. В. Россия. Век ХХ (1939–1964). – М. :Алгоритм, 1999.
 33. Козицький А.М. Новітня історія Азії та Африки: Посібник для студентів історичних і гуманітарних факультетів університетів. – Львів : Афіша, 2003.
 34. Козицький А. Геноцид та політика масового винищення цивільного населення у ХХ ст. (причини, особливості, наслідки): навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Львів : Літопис, 2012.
 35. Коріненко П.С. Новітня історія країн Європи та Америки (1918–1945 рр.). – Тернопіль : Астон, 2002.
 36. Коротка історія Чехії і Словаччини / За ред. проф. П. С. Федорчака. – Івано-Франківськ, 1995.
 37. Краткая история Болгарии. С древнейших времен до наших дней. / Отв. ред.

- Г. Г. Литаврин. – М. : Наука, 1987.
- 38.Краткая история Чехословакии. – М. : Наука, 1988.
 - 39.Кріль М. М. Історія країн центрально-Східної Європи (кінець ХХ – початок ХХІ ст.): Навч. посіб. – К. : Знання, 2008.
 - 40.Крип'якевич І. Всесвітня історія: В 3-х кн. – Кн. 3. – Київ, 1995.
 - 41.Кронрод Я А. Очерки социально-экономического развития ХХ века. – Москва, 1992.
 - 42.Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–70-ті роки) / Гол.ред. Головка С.В. – К. : Вид-во Либідь, 2003.
 - 43.Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980–2000 роки) / Гол. ред. Медюк Ю. Г. – К. : Либідь, 2001.
 - 44.Міжнародні відносини та зовнішня політика 1980–2000 роки. Підручник для студентів вищих навч. закладів / Гол. ред. Головка С. В. – К. : Либідь, 2001.
 - 45.Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–70-ті роки). Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих закладів освіти / Гол. ред. Головка С. В. – К. : Либідь, 1999.
 - 46.Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–1970-ті роки). Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих закладів освіти / Гол. ред. Головка С. В. – К. : Либідь, 2003.
 - 47.Міжнародні відносини. Зовнішня політика 1980-2000 роки / Ред. Гайдуков Л.Ф., Губерський Л.В., Кремень В.Г. – К. : Либідь, 2001.
 - 48.Мир на рубеже ХІХ–ХХ веков: Тенденции развития, противоречия, революции. – Москва, 1991.
 - 49.Мировое политическое развитие: Век ХХ. – Москва, 1995.
 - 50.Мунчаев Ш.М., Устинов В. М. История России. – М., 2005.
 - 51.Мунчаев Ш.М., Устинов В. М. История Советского государства. – М.: Изд-во “НОРМА”, 2008. – 720 с.
 - 52.Некрасова М.Б. История России: Учебное пособие / М. Некрасова. – М., 2005. – 365 с.
 - 53.Новейшая история стран Европы и Америки, ХХ век: В 2-х т. / Под. ред. А.М. Родригеса, М.В. Пономарева. – Ч.1 1900–1945. – М., 2003; Ч.2 1945–2002 – М., 2003.
 - 54.Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки. 1918–1945 рр. за редакцією М. Швагуляка. – Київ, 2005.
 - 55.Новітня історія країн Західної Європи і Америки 1918–1939 / Від.ред. Саморукова М.І. – К. : Вид-во Радянська школа, 1962.
 - 56.Підкова І., Джеджора О. Світова історія ХІХ–ХХ століття: Словник. – Львів, 2000.
 - 57.Політичні кризи та антитоталітарні рухи у країнах Східної Європи (50–80-ті рр. ХХ ст.). Хрестоматія / Упорядники Постолювський Р.М., Пугач С.П., Страшнюк С.Ю. – Харків, 2000.
 - 58.Роєнко В. Друга світова війна, 1939–1945 роки. – Київ, 1994.
 - 59.Ротшильд Д. Східно-Центральна Європа між двома світовими війнами / Д. Ротшильд. – К.: Мегатайп, 2001.
 - 60.Руге В. Германия в 1917–1933 гг. / Пер. с нем. – М., 1974.

61. Самсонов А.М. Вторая мировая война. 1939–1945: Очерк важнейших событий. – М., 1990.
62. Світова історія: ХХ століття. Енциклопедичний словник /за ред. Ігора Підкови та Романа Шуста. – Львів : Літопис, 2008.
63. Сергійчук І.М. Китай у нові та новітні часи: Практикум: Навчальний посібник. – Суми : ВТД “Університетська книга”, 2006.
64. Сергійчук І.М. Новітня історія Азії та Африки (1918 р. – кінець ХХ ст.): Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Суми: ВТД “Університетська книга”, 2002.
65. Соколов А.К., Тяжельникова В.С. Курс советской истории, 1941–1999. – М.: Высш. шк., 1999.
66. Тымовский М., Кеневич Я., Хольцер Е. История Польши. – М., 2004.
67. Уткин А.И. Дипломатия Вудро Вильсона. – М., 1989.
68. Уткин А. Уинстон Черчилль. – М., 2002.
69. Федорчак П. С. Новітня історія Польщі ХХ ст. Навчальний посібник. – Івано-Франківськ, 2006.
70. Цветков Г.М. Міжнародні відносини й зовнішня політика в 1917-1945 рр. Навч. посібник / Г. М. Цветков ; Гол. ред. Головка С. В. – К. : Либідь, 1997. – 232 с.
71. Чехия и Словакия в ХХ веке. Очерки истории в двух книгах. – М., 2005. – Кн. 1.
72. Чехия и Словакия в ХХ веке. Очерки истории в двух книгах. – М., 2005. – Кн. 2.
73. Чигринов П.Г. Беларуская історія: науч.-попул. очерк / П. Г. Чигринов. – Минск: Современная школа, 2010. – 928 с.
74. Чорній В.П. Історія Болгарії / В. Чорній. – Львів: ПАІС, 2007. – 404 с.
75. Язьков Е.Ф. История стран Европы и Америки в новейшее время: 1918—1945: Курс лекций. – 2-е изд. – Москва, 2000.
76. Яровий В. Новітня історія Центральноєвропейських та Балканських країн ХХ століття: Підручник. – К. : Генеза, 2005.
77. Яровий В. І. Історія західних і південних слов'ян у ХХ ст./ В. Яровий. – К.: Либідь, 1996.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

з етнології

(назва дисципліни)

1. Становлення етнології як самостійної галузі знань.
2. Предмет, об'єкт, методи та джерела вивчення етнології.
3. Зв'язок етнології з іншими науками.
4. Зародження етнографічних знань в епоху античності та середньовіччя.
5. Етнографічні знання в епоху Просвітництва.

6. Еволюціонізм (Е. Тайлор, Г. Спенсер, А. Бастіан, Л. Г. Морган).
7. Дифузійонізм (Ф. Ратцель, Л. Фробеніус, Ф. Гребнер, У. Ріверс).
8. Французька соціологічна школа (Е. Дюркгейм, Л. Леві-Брюль).
9. Функціоналізм (Б. Маліновський, А. Редкліфф-Браун).
10. Американська школа історичної етнології (Ф. Боас, А. Кребер).
11. Етнопсихологічна школа (З. Фройд, А. Кардінер, Р. Бенедікт, М. Мід).
12. Структуралізм (А. Редкліфф-Браун, Е. Еванс-Прітчард, К. Леві-Строс).
13. Неоеволюціонізм (Л. Уайт, Д. Стюард, М. Харріс).
14. Новітні концепції в етнології. Постмодернізм в етнології.
15. Етнос. Структура і визначення етносу. Теорії етносу.
16. Нація, її структура. Теорії нації. Типології нації.
17. Етнічність. Елементи і зміст етнічності. Школи етнічності.
18. Етнічні процеси, їх сутність та типологізація.
19. Процеси етнічного згуртування (фузія, консолідація, асиміляція, конвергенція, інтеграція).
20. Процеси етнічного поділу (парціація, сепарація).
21. Регіональна (континентальна) специфіка етнічних процесів (Латинська Америка, Африка, Азія, США, Західна Європа та ін.).
22. Принципи і критерії етнічної класифікації. Історико-етнографічна класифікація етносів. Антопологічна класифікація. Великі, перехідні та змішані раси.
23. Класифікація народів за господарсько-культурними типами. Принципи і критерії класифікації етносів за релігійною приналежністю. Етнологістична (мовна) класифікація.
24. Етнічна психологія. Статистичні і динамічні характеристики етносу.
25. Етнічна ментальність. Національний характер. Національне почуття.
26. Етнічна свідомість і самосвідомість. Етнічні стереотипи та етнічні установки
27. Етнічна і національна ідентичність, її типи.
28. Етнічний образ. Норми і стандарти поведінки в суспільстві.
29. Культура та її етнічні функції. Традиційно-побутова культура. Професійна культура.
30. Специфіка сприйняття і мислення в традиційній (архаїчній) культурі.
31. Основні риси традиційної культури, її типи і властивості.
32. Звичаї та ритуали в традиційній культурі, їх значення і сутність.
33. Етнічні контакти та їх результати.
34. Варіативність і типологізація етнічних контактів (асиміляція, інтеграція).
35. Специфіка етнічних конфліктів та їхні причини.
36. Динаміка і типологія етнічних конфліктів та форми їх регулювання.
37. Становлення української етнології як самостійної галузі знань.
38. Предмет і об'єкт етнології України, її методи та джерела.
39. Літописи як джерело нагромадження знань про етнічний розвиток України.
40. Розвиток етнологічних (етнографічних) знань у XVI – першій половині XIX ст.
41. Південно-західний відділ Російського географічного товариства.
42. Етнографічна діяльність та праці НТШ.

43. Етнологічна діяльність ВУАН.
44. Розвиток української етнології в еміграції.
45. Українська радянська етнографічна наука.
46. Розвиток української етнології в кінці ХХ – на початку ХХІ ст.
47. Трипільська протоцивілізація.
48. Особливості української етногенетичної ніші.
49. Етнічні процеси на території України в I тис. до н.е. – III ст. н.е.
50. Етнічні процеси на території України в IV – IX ст.
51. Етнічний розвиток Києворуської держави в X – XIII ст.
52. Концепції походження українського етносу. Етапи та початки формування українського етносу.
53. Етнічні процеси на території України в XIV – XIX ст.
54. Колонізація Слобожанщини в XV – XVIII ст. і формування східної межі української етнічної території.
55. Українська колонізація Нижнього Подніпров'я і Причорномор'я у XVI – XIX ст.
56. Етнічне освоєння українцями Карпатського регіону.
57. Етнічні процеси в ХХ ст.
58. Географія української нації.
59. Українські етнографічні групи. Національні меншини і етнічні групи України.
60. Етнолінгвістична та етноконфесійна структура населення України.
61. Етнорелігієгенез та його основні етапи в Україні.
62. Територіальне окреслення української нації в першій половині ХХ ст.
63. Українська етнічна територія в другій половині ХХ ст.
64. Українська діаспора: чисельність та розташування.
65. Історико-етнографічне районування України: схеми та підходи.
66. Південно-Східний історико-етнографічний регіон.
67. Західний історико-етнографічний регіон.
68. Північний історико-етнографічний регіон.
69. Українська етнопсихіка. Українська національна свідомість. Менталітет українців. Етнічні стереотипи та установки українців.
70. Антропологічні риси українців. Одонтологічні, гематологічні та дерматогліфічні характеристики населення.
71. Українська діалектологія: типологія та особливості. Північні, південно-західні і південно-східні говірки і діалекти.
72. Характеристика землеробства як основного господарського заняття.
73. Характеристика тваринництва як вторинного господарського заняття.
74. Допоміжні господарські заняття.
75. Транспорт та шляхи сполучення: характеристика та особливості.
76. Народний господарський календар.
77. Поселення: типи і характеристика. Двір і житло українців.
78. Особливості українського одягу. Соціальні характеристики одягу українців.
79. Народне харчування. Українська національна кухня.
80. Художні ремесла: кераміка, вишивка, ткацтво, килимарство.

74. Звичаєве право. Селянська громада, її функції та організація. Громадське життя та громадські звичаї.
75. Весільні обрядовість. Шлюбно-сімейні відносини. Типи і структура сім'ї. Сімейні відносини. Родильна обрядовість.
76. Поховальна обрядовість.
77. Народні знання.
78. Українська народна метеорологія та календар.
79. Календарна обрядовість.
80. Усна народна творчість: типологія, структура та характерні риси.
81. Історично-культурне районування народів Австралії і Океанії. Проблеми етногенезу народів Австралії і Океанії.
82. Культура і побут австралійських аборигенів.
83. Культура і побут народів Папуасії.
84. Культура і побут народів Меланезії.
85. Культура і побут народів Полінезії.
86. Культура і побут народів Мікронезії.
87. Народи гавайських островів.
88. Народи Нової Зеландії.
89. Народи Східної і Центральної Азії. Антропологічний склад і лінгвістична характеристика. ГКТ в матеріальна культура.
90. Соціальна організація і духовна культура народів Східної і Центральної Азії.
91. Народи Південно-Східної Азії (в'єти, бірманці, народи Філіппін). Матеріальна і духовна культура, релігійні вірування.
92. Народи Південної Азії. Фізико-географічні умови та населення. Етногенезис і етнічна історія. ГКТ (господарсько-культурний тип).
93. Матеріальна і духовна культура, соціальні відносини народів Південної Азії.
94. Населення, природничо-географічні умови, антропологічна і лінгвістична характеристика народів Західної Азії.
95. Матеріальна культура, соціальні відносини і духовна культура народів Західної Азії.
96. Фізико-географічні умови, етногенезис і етнічна історія, антропологічна і лінгвістична характеристика народів Кавказу.
97. Господарство, матеріальна і духовна культура народів Кавказу.
98. Фізико-географічні умови, етногенезис і етнічна історія, антропологічна і лінгвістична характеристика народів Африки.
99. Загальна характеристика народів Північної Африка (господарство, культура і побут).
100. Антропологічна і лінгвістична характеристика, господарські заняття, матеріальна і духовна культура бушменів і готтентотів.

101. Фізико-географічні умови, етногенезис і етнічна історія, антропологічна і лінгвістична характеристика народів Америки.
102. Культура і побут арктичних мисливців і риболовів Північної Америки.
103. Культура і побут племен степової (прерії і пампи) частини Америки.
104. Культура і побут племен лісових мисливців та збирачів і мисливців Каліфорнії Північної Америки.
105. Культура і побут землеробських народів Америки. Державні утворення в Центральній і Південній Америці.
106. Фізико-географічні умови, матеріальна і духовна культура греків, албанців та романської групи народів Європи (італійці, французи, іспанці, португальці, мальтійці та ін..)
107. Фізико-географічні умови, матеріальна і духовна культура германської групи (англійці, німці, шведи) та кельтської групи народів Європи.
108. Культура та побут неслов'янських народів Східної Європи (, угро-фінських народів, народів Прибалтики, Нижнього Поволжя (буряти), Причорномор'я (гагаузи, молдавани), Ромів.
109. Загальні відомості, фізико-географічні умови, етногенезис і етнічна історія, антропологічна і лінгвістична характеристика, етногенезис та етнічна історія західних і південних слов'ян.
110. Господарство, матеріальна і духовна культура народів західних і південних слов'ян.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Тиводар М.П. Етнологія: Навчальний посібник. Львів: Світ, 2004.
- Хоптяр Ю.А. Етнологія. Навчальний посібник. К., 2008
- Юрій М.Ф. Етнологія. Навчальний посібник. К., 2006.
- Етнографія України: навчальний посібник / За ред. С.А.Макарчука. Львів, 1994
- Савчук Б., Кафарський В. Вступ до етнології. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2003.
- Нельга О. Етнологія: Курс лекцій. К.: Тандем, 1995.
- Сегеда С. Антропологія. К., 2001.
- Абетка етнополітолога / Ю.Римаренко та ін. – К., 1996
- Етнонаціональний розвиток України: терміни, визначення, персоналії. – К., 1993.
- Історична наука: термінологічний і понятійний довідник: Навч. посіб. / В.Литвин, В.Гусев, А.Слюсаренко та ін. – К.: Вища школа, 2002.

Мала енциклопедія етнодержавознавства / НАН України. Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького; Редкол.: Ю.І.Римаренко (відп. ред.) та ін. – К.: Довіра: Генеза, 1996.

Гобсбаум Е. Винайдення традиції. – К.: Ніка-Центр, 2005.

Національні меншини країн Європейського Союзу в контексті інтеграційних процесів. – Львів, 2002.

ПІДРУЧНИКИ І НАВЧАЛЬНІ ПОСІБНИКИ

1. Глушко М. Методика польового етнографічного дослідження / М.Глушко. – Львів, 2008. – 288 с.
2. Громов Г. Методика полевих этнографических исследований. – М., 1967. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ethnos.nw.ru/doc/gromov01/html/grm01_cont.htm
3. Етнографія України: Навч. посібн. / За ред. проф. С. Макарчука. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – Львів: Світ, 2004. – 520 с.
4. Етнологічна історія України в документах і матеріалах. – Вип. 1. – К., 1997.
5. Євтух В., Трощинський В., Галушко К., Чернова К. Етнологічна структура українського суспільства: Довідник / В.Євтух, В.Трощинський, К. Галушко, К.Чернова. – К.: Наукова думка, 2004. – 343 с.
6. Культура і побут населення України: Навч. посібник / В. Наулко, Л. Артюх, В. Горленко та ін. – 2-е вид., доп. та перероб. – К.: Либідь, 1993. – 288 с.
7. Лозко Г. Українське народознавство / Г.Лозко. – Х.: Вид-во ДІВ, 2005. – 472 с.
8. Макарчук С. Етнічна історія України: Навч. посіб. / С.Макарчук. – К.: Знання, 2008. – 471 с.
9. Нельга О. Теорія етносу: курс лекцій / О. Нельга. – К., 1997. – 368 с.
10. Павлюк С. Етнологізація українців: Спроба теоретичної конструкції / С.Павлюк. – Львів, 2006. – 248 с.
11. Паньків М. Організація польових досліджень з етнографії (для студентів історичного факультету та краєзнавців): Методичний посібник / М.Паньків. – Івано-Франківськ: Плай, 2005. – 124 с.
12. Паньків М. Програма-запитальник для збирачів етнографічних пам'яток / М.Паньків. – Івано-Франківськ, 1991. – 44 с.
13. Пономарьов А. Етнічність та етнічна історія України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://etno.uaaweb.org/book1>
14. Пономарьов А. Українська етнографія: Курс лекцій / А.Пономарьов. – К., 1994. – 318 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://etno.uaaweb.org/book2>
15. Програма, запитальники та методичні поради дослідникам народної культури України / Упорядн. Л.Орел, К.Міщенко. – К.: ІСДО, 1995. – 232 с.
16. Потільчак О. Основи польового етнографічного дослідження. Навчальний посібник для студентів педагогічних вищих навчальних закладів /

О.Потильчак. – К.: Видавництво Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова, 2004. – 32 с.

17. Савчук Б. Українська етнологія / Б.Савчук. – Івано-Франківськ, 2004. – 560 с.

18. Сегеда С. Основи антропології: Навч. посібник. / С.Сегеда. – К.: Либідь, 1995. – 208 с.

19. Степико М. Буття етносу: витоки, сучасність, перспективи (філософсько-методологічний аналіз) / М. Степико. – К.: Знання, 1998. – 251 с.

20. Сявавко Є. Українська етнопедagogіка: Навчально-методичний посібник / Є.Сявавко. – Львів, 2002. – 160 с.

21. Тиводар М. Етнологія: Навч. посібн. / М.Тиводар. – Львів: Світ, 2004. – 624 с.

22. Українська етнологія: навч. посіб. / За ред. В.Борисенко. – К.: Либідь, 2007. – 400 с.

23. Українська минувшина. – К., 1993. – 256 с.

24. Українська родина: родинний і громадський побут / Упорядник Л.Орел. – К., 2000. – 424 с.

25. Українці: Історико-етнографічна монографія у двох книгах. – Опішне: Українське Народознавство, 1999. – Кн.1. – 528 с.

26. Українці: Історико-етнографічна монографія у двох книгах. – Опішне: Українське Народознавство, 1999. – Кн. 2. – 544 с.

27. Українське народознавство: Навч. посіб. / За ред. С. П. Павлюка. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2004. – 570 с.

28. Юрій М. Етногенез та менталітет українського народу / М.Юрій. – К.: Таксон, 1997. – 237 с.

29. Юрій М. Етнологія: Навчальний посібник / М.Юрій. – К.: Дакор, 2006. – 360 с.

30. Юрій М. Соціокультурний світ України: Монографія / М.Юрій. – К.: Кондор, 2004. – 738 с.

СЛОВНИКИ І ДОВІДНИКИ

31. Абетка етнополітолога / Ю.Римаренко та ін. – К., 1996. – Т 1. – 224 с.; Т.2. – 235 с.

32. Войтович В. Українська міфологія: словник / В.Войтович. – К.: Либідь, 2002. – 664 с.

33. Довідник з історії України. – К.: Генеза, 2001. – 1135 с.

34. Енциклопедія українознавства. Загальна частина. – К.: Інститут української археографії АН України, 1994. – 400 с.

35. Етнонаціональний розвиток України: Терміни, визначення, персоналії. – К., 1993. – 800 с.

36. Ковпик С. Тематичний словник-довідник з українознавства: навч. посіб. для студ. ВНЗ / С. Ковпик. – К.: Акцент, 2007. – 100 с.

37. Мала енциклопедія етнoderжавознавства / НАН України. Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького; Редкол.: Ю.І.Римаренко (відп. ред.) та ін. – К.: Довіра: Генеза, 1996. – 942 с.

38. Мала енциклопедія українського народознавства. – Львів: Афіша, 2007. – 846 с.
39. Матейко К. Український народний одяг: Етнографічний словник. – К.: наукова думка, 1996. – 196 с.
40. Павлюк С. Словник основних понять і термінів з теорії етнології / С.Павлюк. – Львів: Афіша, 2008. – 256 с.
41. Плачинда С. Словник давньоукраїнської міфології / С.Плачинда. – К.: Український письменник, 1993. – 63 с.
42. Слов'янський світ: ілюстрований словник-довідник міфологічних уявлень, вірувань, обрядів, легенд та їхніх відлунь у фольклорі і пізніших звичаях українців, братів-слов'ян та інших народів / Упоряд. О.А.Кононенко. – К.: Укр. міжнародн. культ. центр, 2008. – 784 с.
43. Хобзей Н. Гуцульська міфологія: Етнолінгвістичний словник / Н.Хобзей. – Львів, 2002. – 216 с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

- Інститут народознавства НАН України – www.ethno.iatp.org.ua
- Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т.Рильського НАН України – www.etno.kyiv.ua
- Український історичний журнал – www.history.org.ua
- [Журнал "Народна творчість та етнографія"](http://www.etno.kyiv.ua) – www.etno.kyiv.ua/vyd/nartv/2003/journ2003.html
- An International Journal of Cultural and Social Anthropology – www.pitt.edu/~ethnolog/
- Ethnology (journal title) – www.scholarly-societies.org/history/Ethnology.html
- Slovenský Národopis (Slovak Ethnology) – www.sav.sk
- Etnologické rozpravy – www.etnologickerozpravy.sav.sk
- Český lid - www.eu.cas.cz/index.php?c=259&k=46
- Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego – www.etnologia.uw.edu.pl
- Cyfrowa etnografia – www.cyfrowaetnografia.pl

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань регулюється Положенням про організацію вступних випробувань у Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.